

Visėtiškių pilkapyne ištirtieji kapai ir inventorius labai artimas Latvijos TSR Bokių pilkapyno kapams ir inventoriui, kurį paliko sėlių gentys.

Aleksejus Luchtanas

KERNAVĖS PILKAPYNO TYRINĖJIMAI

VU Lietuvos TSR istorijos katedra tęsė Kernavės (Širvintų raj.) pilkapyno, esančio miške apie 2 km į ŠV nuo piliakalnių, tyrinėjimus. 1981 ir 1983 m. čia buvo ištirti 5 pilkapiai (žr.: ATL 1980 ir 1981 metais. V., 1982, p. 70-71; ATL 1982 ir 1983 metais. V., 1984, p. 55-58).

1984 m. ištirtas pilkapis Nr. 6(13), esantis ŠR pilkapyno dalyje, apie 20 m į R nuo 1981 m. tyrinėtų pilkapių. Pilkapis gerai išlikęs, taisyklingos formos, 9-9,5 m skersmens, 1 m aukščio, apaugęs pušimis. Sampilas supiltas iš smėlio. Visą sampilą supo 1-2,1 m pločio ir 0,5-1 m gylio griovelis, su ŠV ir PR dalyje paliktais 1,1-1,7 m pločio tarpais. Griovelio dugne šalia abiejų tarpų aptiktos laužavietės.

Pilkapio centrinėje dalyje 0,85-0,9 m gylyje atidengta netaisyklinga 4,5x6,5 m dydžio, su 0,1 m storio anglių sluoksniu laužavietė. ŠV laužavietės dalyje išliko penki 1-1,3 m ilgio ir 0,1 m storio sudegę spygliuočio medžio rąstai, gulėję PR-ŠV kryptimi. Laužavietėje pilkapio centre 0,5 m gylyje buvo rastas smarkiai apdegęs geležinis pjautuvas. Jo įkotelė nukreipta į PV, o geležtės viršūnė į Š. Pjautuvo ilgis nuo viršaus iki įkotelės galo - 31 cm. Įkotelė 11 cm ilgio, gale užlenkta. Geležtė su smulkiais dantukais, nudilusi, 1,5-2,5 cm pločio. Lanko ilgis - 19,5 cm, aukštis 7 cm. Analogiškai pjautuvai buvo surasti pilkapiuose Nr. 2 ir 4(5).

Pilkapio centre, po laužaviete 0,95 cm gylyje atsidengė 1,26x0,98 m dydžio ir 0,15-0,17 m gylio

netaisyklingos formos kapo duobė. Duobėje šviesiai pilkame smėlyje buvo smulkių degintinių kauliukų (apie 150 fragmentų). Didesnė kaulų dalis priklausė arkliui, ten pat rasta smulkesnio nenustatytos rūšies gyvulio kaulų ir pavienių žmogaus kaulų (nustatė doc. G. Česnys). Deginta kitur, pilkapyje palaidotų tik negausūs švariai išrinkti iš laužo kauliukai. Šalia kapo duobės ir kiek toliau, jau po laužaviete, įžemio paviršiuje aptikta apie 40 smulkių, lygiu paviršiumi lipdyto puodo šukių. Buvęs atneštas ir sudaužytas į smulkiausias šukelės ne visas puodas, o tik jo apatinė dalis.

Kernavės pilkapiai laidosena bei kapų inventoriūriumi labai artimi kitiems rytų Lietuvos pilkapiams. Kiek įdomesnė ir retesnė tik pilkapio Nr. 6 laidosena. Čia virš degintinio kapo buvo apeiginė laužavietė. Kažkokios su ugnimi susijusios apeigos buvo atliekamos grioveliuose - prie "įėjimų" į pilkapį.

Visi ištirtieji Kernavės pilkapiai turėtų priklausyti II m. e. tikstantmečio pačiai pradžiai.

Algimantas Merkevičius.

GENČŲ I PLOKŠTNIS KAPINYNAS

MAI tęsė 1983 m. pradėtus Genčų (Kretingos raj.) I kapinyno tyrinėjimus (žr.: ATL 1982 ir 1983 metais. V., 1984, p. 80-83). 1984 ir 1985 metais ištyrė dar 945 m² plotą, atidengė 87 nedegintų ir 18 sudegintų mirusiųjų kapus, surinko apie 1500 dirbinių. Viso per tris tyrinėjimų sezonus kapinyne ištirtas 1275 m² plotas, atidengti 101 nedegintų ir 23 sudegintų žmonių kopai, surinkta virš 1800 dirbinių.

Padaryti kapinyno pjūviai R-V ir P-Š kryptimi leido nustatyti apytikrą kapinyno dydį. Jis apėmė